

Lausunto 29.4.2020

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Viite: Asiantuntijapyyntönnne 23.4.2019

Asia: VNS 1/2020 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021-2024

Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry kiittää eduskunnan sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua otsikossa mainittuun asiaan liittyen sekä lausuu eduskunnan sivistysvaliokunnalle kunnioittaen seuraavaa:

”Opintotuella mahdollistetaan tasa-arvoiset opiskeluedellytykset sekä edistetään suunnitelmallista ja päätoimista opiskelua sekä opintoaikojen lyhentämistä.”

OSKU suhtautuu hyvin myönteisesti tasa-arvoisten opiskeluedellytysten parantamiseen, mutta huomauttaa, että nykytilanteessa lainsäädäntö kohtelee eriarvoisesti toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa opiskelevia verrattuna korkeakouluopiskelijoihin. Heillä palkalliset harjoittelujaksot eivät vaikuta opintotukioikeuteen kuten toisella asteella on, vaan näistä kertyvät ansiotulot huomioidaan opintotuen tulovalvonnan yhteydessä. Opintotuen tuleekin mahdollistaa oppisopimuksella opiskelu tulorajoihin perustuen.

Opintotukijärjestelmää ei kuitenkaan tule kehittää lainapainotteiseksi, eikä opiskelijan toimeentulon edellytyksenä saa olla opintolainan nostaminen. OSKU myös vaatii, että opiskelijalta ei saa evätä oikeutetta toimeentulotukeen sillä perusteella, että hän ei ole nostonut opintolainaa. Useat opiskelijat tekevät töitä opintojen ohessa sujuvasti, joten OSKU haluaa arvostusta opiskeluaikaiselle työssäkäynnille ja opiskelijoiden henkilökohtaisten tulorajojen tarkistamista korkeammalle tasolle.

” Ammatillisen koulutuksen uudistuksen toimeenpanoa jatketaan. Hoitajamitoituksen muutokseen vastaamiseksi uusien lähihoitajien koulutukseen varataan 27 milj. euroa v. 2021, 43 milj. euroa v. 2022, 30 milj. euroa v. 2023 ja 16,5 milj. euroa v. 2024.”

On erittäin tärkeää jatkaa uudistuksen toimeenpanoa ja varata sille aidosti riittävät resurssit. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen riittävä turvaaminen pitkällä aikavälillä on myös erityisen tärkeää, jotta laatu voidaan taata eikä oppilaitoksille aiheudu ylimääräistä työtä.

OSKU huomauttaa, että pelkkä aloituspaikkojen lisääminen lähihoitajien määrän lisäämiseksi ei riitä vaan resursseja on aidosti varattava arvioiden mukaisesti, jotta koulutuksen laatu ei kärsi. OKM on arvioinut, että tarvittaisiin 148 miljoonan euron määräraikainen lisäpanostus lähihoitajien

Lausunto 29.4.2020

koulutukseen vuosille 2020-2024. On tärkeää, että rahoitusta on varattu riittävästi aloituspaikkojen lisäykseen uudistamisen toteuttamiseksi. Laadukkaat ja määrältään korkeat opiskelupaikat eivät siltikään takaa yksistään riittävää määrää lähihoitajia, vaan alan suosiota on saatava kasvamaan ja hakijamäärää nostettua. Elinikäisen oppimisen ja täydennyskoulutusten merkitys kasvaa yhä enemmän tulevaisuudessa nopeasti muuttuvassa maailmassa, joten lisäkouluttautumisen mahdollisuus on taattava työelämässä oleville ammattilaisille koko työelämän ajan ammattitaidon vahvistumiseksi sekä työn mielekkyyden lisäämiseksi.

Ammatillisella toisella asteella sosiaali- ja terveystieteille hakeneiden määrä on vähentynyt selvästi viime vuosien aikana. Vuonna 2016 hakeneita oli yhteensä 11400 aloituspaikkojen ollessa 5700, kun vuonna 2019 vastaava luku hakeneissa oli 8800 ja aloituspaikoissa 5200. Jotta lähihoitajia saataisiin koulutettua enemmän tulevaisuudessa, on selvää, että pelkkä lisäys aloituspaikkoihin ei tuo kaivattua ratkaisua ongelmaan. Hoitoalasta on tehtävä entistä kiinnostavampi alavalinta useammalle nuorelle, jotta hakijoita saadaan tarpeeksi.

”Oppivelvollisuusikä korotetaan 18 ikävuoteen ja samalla toteutetaan maksuton toisen asteen koulutus. Oppivelvollisuuden laajentamiseen ja toisen asteen maksuttomuuteen varataan 22 milj. euroa v. 2021, 65 milj. euroa v. 2022, 107 milj. euroa v. 2023 ja 129 milj. euroa v. 2024. Oppilas- ja opiskelijahuollon palvelujen vahvistamista sekä perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen laatuja tasa-arvo-ohjelman toteuttamista jatketaan kehyskaudella aiempien päätösten mukaisesti.”

OSKU suhtautuu maksuttomaan toiseen asteeseen hyvin myönteisesti, ja on tyytyväinen sen valmisteluun. OSKU huomauttaa kuitenkin, että ammatillisen koulutuksen reformin jälkeen ei ole teetetty selvitystä sen vaikutuksista opiskelijahuoltoon. Oppivelvollisuuden pidentäminen on todella merkittävä uudistus koulutuspolitiikassa, ja OSKU vaatii välittömästi toimeenpanon jälkeen uudistuksen vaikutusten arviointia useilla eli mittareilla. Oppilas- ja opiskelijahuollon palvelujen vahvistaminen on erittäin tärkeä asia, sillä ammatinvalinnan tutkimuksen (2018) mukaan 51% nuorista ei saanut apua ongelmiinsa opiskeluhuollosta ja näin ei voi jatkua tulevaisuudessa.

”Urheilun ja liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen sekä nuorisotyön edistämiseen osoitettavien rahapelitoiminnan voittovarojen tuoton arvioidaan alentuvan kehyskaudella edelliseen kehyspäätökseen verrattuna. Liikuntapolitiikan selonteon toimeenpanoa toteutetaan aiemman kehyspäätöksen mukaisesti. Nuorten työpajatoiminnan tukemiseen varataan kehyskaudella aiempien päätösten mukaisesti vuosittain lisäystä 2 milj. euroa.”

OSKU vaatii selvitystä siitä, miten voittovarojen tuoton aleneminen kompensoidaan jatkossa. Aiemmat leikkaukset avustuksissa ovat kurittaneet järjestökenttää, ja rahoituksen jatkuvuus vähintään entisellä tasolla on pystyttävä varmistamaan leikkauksista huolimatta.

Lausunto 29.4.2020

”Vuoden 2021 alussa tulee voimaan laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta. Tällöin myös ammattikorkeakouluopiskelijat tulevat Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) palveluiden piiriin ja rahoitusvastuu poistuu kunnilta. Uudistukseen liittyen peruspalvelujen valtionosuutta vähennetään 32 milj. euroa.”

OSKU haluaa uudistuksen myötä varmistaa, ettei muutos heikennä ammattiin opiskelevien opiskeluterveydenhuoltoa kunnissa. Aiemmassa mallissa sekä ammattiin opiskelevien että ammattikorkeakouluopiskelijoiden terveydenhuolto järjestettiin samassa, ja on ehdottoman tärkeää huolehtia ammattiin opiskeleville jäävän opiskeluterveydenhuollon riittävästä laadusta sekä saavutettavuudesta.

Helsingissä 29.4.2020

Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry

Iivari Korkala
puheenjohtaja

Aino Pohjanvirta
pääsihteeri

Lisätietoja:

- edunvalvonnan koordinaattori Emma Holsti, emma.holsti@osku.info, 0404108814